

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Медійно-інформаційна грамотність вчителя
природничих дисциплін**

Освітня програма «Середня освіта (хімія)»

Спеціальність 014«Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри хімії середовища
та хімічної освіти

Протокол №__ від “__” __20__р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу (зразок)
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медійно-інформаційна грамотність вчителя природничих дисциплін
Освітня програма	Середня освіта (хімія)
Спеціалізація (за наявності)	014.06 Середня освіта (хімія)
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4/I або II
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: вивчення особливостей сучасного інформаційного простору; дослідження способів подачі інформації та впливу медіа на людину; набуття навиків аналізу інформації, розпізнавання фейків, маніпуляцій; формування критичного мислення під час роботи з інформацією в медіапросторі; формування вміння впроваджувати медіаграмотність в навчальний процес.

Завдання:

усвідомлення власної позиції медіакористувача та медіаторця в сучасному інформаційному просторі;

використання стратегії критичного мислення під час роботи з інформацією в медіапросторі;

набуття досвіду розпізнавання та спростовування фейків;

здобуття навиків використання найпростіших інструментів для формування медіаграмотності у здобувачів освіти; планування навчальних занять із використанням медіатекстів.

формування вміння вчити дітей розуміти, аналізувати й оцінювати зміст певних медіатекстів та створювати якісні власні медіапродукти, дотримуватися відповідальної медіаповедінки здобувачами освіти.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу, у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблеми, вироблення рішень щодо їх усунення.

ЗК2. Здатність до володіння технологіями усного і писемного мовлення державною та іноземною мовами, навичками міжособистісного спілкування і критичним ставленням до інформації, отриманої із різних

джерел.

ЗК5. Володіння інформаційними і комунікаційними технологіями у педагогічній діяльності.

ЗК7. Здатність нести громадянську відповідальність за стан довкілля та суспільства, виявляти толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримання морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.

ЗК10. Здатність до самостійного навчання і самовдосконалення упродовж життя, проектування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій особистісного зростання.

ФК1. Здатність оперувати сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК3. Здатність характеризувати досягнення природничих наук, виявляти їх роль у житті суспільства для забезпечення сталості розвитку біологічних систем.

ФК5. Здатність дотримуватися принципу науковості у процесі трансляції природничих знань у площину шкільних навчальних предметів: природничі науки, фізика, хімія, біологія.

ФК6. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів закладів загальної середньої освіти ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство».

Програмні результати навчання

ПРН1. Знати сучасну термінологію, наукові поняття, закони, концепції, теорії, методи дослідження педагогічних та природничих наук. Розуміння та тлумачення загальних тенденцій, закономірностей розвитку педагогічної та природничих наук, їх ролі у формуванні природничо-наукової картини світу.

ПРН3. Знання методології наукового пізнання як концептуальної основи професійної діяльності вчителя природничих наук, розуміння динаміки розвитку сучасних наукових теорій, що оновлюють методологію дослідження природи, соціуму, людини.

ПРН8. Уміти абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань з природничих наук, методики їх навчання та культури педагогічного спілкування.

ПРН9. Уміти працювати в полікультурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії у сфері науки та освіти, володіти технологіями усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами у професійній діяльності, інформаційними технологіями і критичним ставленням до соціальної інформації.

ПРН10. Аналізувати державні нормативні документи для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів, створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище.

ПРН15. Мати потребу та вміння вчитися упродовж життя і самостійно вдосконалювати здобуті під час навчання професійні компетентності.

3. Структура курсу (зразок)

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Вступ. Що таке медіа. Історичний розвиток та різновиди медіа. Вплив медіа на суспільство. Завдання медіаосвіти.	Вивчити особливості сучасного інформаційного простору; дослідження способів подачі інформації та впливу медіа на людину	Тести, ситуаційні вправи, кейси
2.	Тема 2. Медіаграмотність. Як працюють медіа? Стандарти журналістики. Інтерв'ю.	Знати принципи роботи сучасних медіа та основні стандарти журналістики; завдання медіаосвіти; шляхи впровадження медіаосвіти в навчальний процес та формування медіаграмотності у здобувачів освіти	Тести, ситуаційні вправи, кейси
3.	Тема 3. Блог вчителя. Сторінка вчителя в соцмережах. Спілкування в соцмережах. Онлайн-етика. Авторське право.	Знати способи подачі інформації, усвідомити власну позицію медіакористувача та медіаторця в сучасному інформаційному просторі	Тести, ситуаційні вправи, кейси
4.	Тема 4. Кібербулінг.	Знати види кібербулінгу, способи виявлення в дитячому середовищі ситуацій кібербулінгу, причини виникнення цих негативних явищ, способи подолання і напрями профілактики.	Тести, ситуаційні вправи, кейси
5.	Тема 5. Дезінформація та маніпуляції	Знати види маніпуляцій та способи поширення дезінформації; вміти використовувати стратегію критичного мислення під час роботи з інформацією в медіапросторі	Тести, ситуаційні вправи, кейси
6.	Тема 6. Фактчекінг в умовах інформаційної війни	Вміти розпізнавати та спростовувати фейки; усвідомити власну позицію медіакористувача та медіаторця в сучасному інформаційному просторі	Тести, ситуаційні вправи, кейси
7.	Тема 7. Використання медіаграмотності під час вивчення природничих дисциплін (фізична та хімічна компонента)	планувати урок із використанням медіатекстів (досліджувати їх, аналізувати, порівнювати, створювати власні) та впроваджувати медіаграмотність в навчальний процес; вчити дітей розуміти, аналізувати й оцінювати зміст певних медіатекстів та створювати якісні власні медіапродукти, дотримуватися відповідальної медіаповедінки здобувачами освіти	Тести, ситуаційні вправи, кейси

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	3	3	3					3		3			3		3	3		24
Практичні заняття									8	8	8	8		8	8	8		56
Самостійна робота																	20	20
Залік																		100
Всього за тиждень	3	3	3					3	8	11	8	8	3	8	11	11	20	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- Комбінований контроль;
- Командне завдання
- Спостереження як метод контролю;
- Тестовий контроль;
- Презентації
- Есе
- Проект
- Ситуаційні вправи, кейси

Заохочувальні бали

1. Участь у дискусіях (до 2 балів),
2. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 5 балів)
3. Обговорення відповідей та оцінювання робіт інших студентів (до 2 балів)
4. Участь у вебінарі чи прослуховування курсу (курсів) за тематикою дисципліни (до 10 балів)
5. Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 10 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Лекції	Мультимедійне обладнання
Практичні заняття	Мультимедійне обладнання, комп'ютерний клас

Література:

Базова

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф.Іванов, О. В. Волошенко; За науковою редакцією В. В. Різуна.— Київ: Центр вільної преси, 2012. — С. 5-16, 19-23, 24-43.
2. Григорович О. Медіаграмотність на заняттях з хімії. Навчальне видання / За редакцією Волошенко О., Іванов В. — Київ : АУП, ЦВП, 2020. — 53 с., іл.
3. Каліберда М.С. Медіаграмотність на заняттях з біології. Методичний посібник для вчителя / М.С. Каліберда, Р.В. Шаламов — Київ : АУП, ЦВП, 2020. — 60 с., іл.
4. Медійно-інформаційна грамотність вчителя природничих дисциплін: матеріали до хрестоматії з дисципліни. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2023. – 6 назв. Кафедра хімії середовища та хімічної освіти. - hr4284
5. Антонченко М. Дефініція поняття «Інфомедійна грамотність педагога» // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.12-21.
6. Філіп Ю., Борбель Л. Розвиток та формування медіакомпетентності учнів із метою самоактуалізації особистості в умовах глобального медіа простору // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.22-27.
7. Будник О. Інфомедійна грамотність викладача як умова критичного мислення та медіаекологічної компетентності учасників освітнього процесу // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.36-45.
8. Устименко Т., Водолазька Т. Інфомедійна грамотність у проектуванні візуального контенту освітнього середовища // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.46-54.
9. Вороніна Г., Удовенко П. Шляхи формування медіаграмотності в умовах позашкільної освіти // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.55-59.
10. Глинянюк Н. Формування медіапсихологічної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти // Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.66-77.
11. Поплавська Н., Дашенко Н., Мединська О. Ключові освітні компетентності і компетентності інфомедійної грамотності// Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. – Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. – С.83-108.

Інформаційні ресурси

12. <https://medialiteracy.org.ua/videolektsiya-yak-analizuvaty-naukovi-mediapovidomlennya-majster-klas-vid-ruslana-shalamova/>
13. <https://sites.google.com/view/bazylevych2021/%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%B8-%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B9?pli=1>
14. <https://sites.google.com/view/svit-media/%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-3-%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B2%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%B2-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA-6-%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D0%B9?pli=1>

6%D1%97-%D0%B2-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96

15. Академія української преси: <http://www.aup.com.ua/>
16. Освітній портал MediaSapiens <http://osvita.mediasapiens.ua/>
17. Детектор Медіа <http://detector.media/>
18. Internews Україна <http://internews.ua/>
19. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України <http://ispp.org.ua>
20. <http://mediadriverr.online/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра хімії середовища та хімічної освіти, вул. Галицька, 201, 712 авд. https://chemeducation.pnu.edu.ua/ kcece@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Мідак Лілія Ярославівна
Контактна інформація викладача	lilii.midak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Регулярне відвідування занять під час очної або дистанційної форми навчання, активна участь в обговоренні розглянутих питань. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю. Студент/-ка повинен/-на самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного контролю. Вважається шахрайством копіювання іншого тесту чи чужої роботи, підглядання в роботу інших студентів/-ок, списування, використання мобільного телефону чи Інтернету під час виконання тестових завдань чи написання письмової роботи, використання шпаргалок, дозволяти іншим списувати вашу роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування для використання дистанційних платформ.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропущених занять: опрацювання лекційного матеріалу, виконання індивідуальних завдань
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Можливе за наявності поважних причин з дозволу викладача з встановленням нового терміну здачі завдання
Невідповідна поведінка під час заняття	Під час занять важливі: <ul style="list-style-type: none"> • повага до колег, ввічливість та вихованість, • толерантність до інших та їхнього досвіду,

	<ul style="list-style-type: none"> • сприйнятливість та неупередженість, • здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки, • ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів, • підготовленість до заняття. <p>Під час практичних занять обов'язковим є дотримання правил техніки безпеки під час роботи у комп'ютерному класі.</p> <p>Під час занять дозволяється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; - пити воду; - фотографувати слайди презентацій; - брати активну участь у ході заняття. <p>заборонено:</p> <ul style="list-style-type: none"> - їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); - палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої, інші напої окрім води, а також наркотичні засоби; - нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; - грати в азартні ігри; - наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); - галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику.
Додаткові бали	<p>Участь у дискусіях (до 2 балів),</p> <p>Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 5 балів)</p> <p>Обговорення відповідей та оцінювання робіт інших студентів (до 2 балів)</p> <p>Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 10 балів)</p>
Неформальна освіта	<p>Участь у вебінарі чи прослуховування курсів за тематикою дисципліни (до 10 балів)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На урок: Курс «Медіаграмотність та критичне мислення: від теорії до практики» https://naurok.com.ua/learn/mediagramotnist-ta-kritichne-mislennya-vid-teori-do-praktiki-5 2. Prometheus: Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям? <p>Зарахування балів здійснюється у відповідності</p>

	до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)
--	---

Викладач _____ **Мідак Лілія Ярославівна**